Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt lausuntoa otsikon mukaisesta asiasta. Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan ulkomaalaislain ja ns. kausityölain väliaikaista muuttamista. Ehdotetuilla muutoksilla sallittaisiin kaikille laillisesti maassa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille työnteko huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toimivuuden kannalta tärkeillä aloissa ja tehtävissä. Näiden alojen ja tehtävien tarkemmasta määrittelystä ehdotetaan säädettävän Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella, mitä varten edellä mainittuihin lakeihin ehdotetaan lisättäväksi myös asetuksenantovaltuus Työ- ja elinkeinoministeriölle.

Suomen Yrittäjät pitää esitystä tärkeänä ja kannatettavana. Työvoiman saatavuuden varmistaminen on erityisen tärkeää niillä aloilla, jotka ovat riippuvaisia kolmansista maista tulevasta kausityövoimasta. Näitä toimialoja on erityisesti alkutuotannon piirissä.

Valitun sääntelyvaihtoehdon mukaan joko ulkomaalaislain tai kausityölain nojalla myönnetty oleskelulupa, viisumi tai kausityötodistus oikeuttaa sellaisenaan työntekoon kaikilla niillä aloilla, jotka Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella määritellään. Esitys mahdollistaa kolmansista maista olevan työvoiman siirtymisen alkuperäisestä työluvan tehtävästä toiseen joustavasti ja ilman byrokratiaa, mikä on erittäin järkevää. Myönteistä on myös se, että tilapäisen poikkeuksen ehdotetaan olevan voimassa 31.12.2020 saakka.

Suomen Yrittäjät huomauttaa kuitenkin, että nyt esitettyjen muutosten lisäksi on tarpeen tehdä muitakin lainsäädäntötoimia, joilla työvoiman saatavuus huoltovarmuuden kannalta tärkeillä aloilla voidaan varmistaa. Kuten esityksessä on todettu, vain pieni osa kolmansista maista olevista työntekijöistä, joiden oleskelulupa päättyy vuoden 2020 aikana haluaa ja soveltuu

esityksessä tarkoitetuille aloille. Pelkkä työnteko-oikeuden laajentaminen ei siten ole yksin riittävä toimenpide.

Jotta työvoimaa saataisiin kannustettua siirtymään huoltovarmuuden kannalta tärkeisiin työtehtäviin, olisi syytä harkita esimerkiksi näille aloille tilapäisesti siirtyvien lomautettujen työntekijöiden työttömyysetuuden säilyttämistä työnteosta huolimatta. Myös muita työttömyysturvalain piiriin kuuluvia muutoksia olisi syytä harkita, jotta työntekijöitä voitaisiin kannustaa työllistymiseen lomautuksen aikana.

Lisäksi Suomen Yrittäjät huomauttaa, että koronapandemiatilanteen parannuttua ja rajaliikenteen rajoitusten purkauduttua on syytä varmistaa, että viranomaisilla on riittävät resurssit käsitellä työnteko-oikeutta käsitteleviä lupa-asioita joutuisasti. Erityisesti alkutuotannossa sadonkorjuuaikana on syytä varmistaa, että tilanteen salliessa kolmansista maista saadaan työvoimaa nopeasti.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Albert Mäkelä
Asiantuntija, OTM